

SALVADOR JUANPERE

IMATGE I SEMBLANÇA

DEL 30 DE NOVEMBRE DE 2018 AL 28 D'ABRIL DE 2019

 Museu de Montserrat

La veu de fons de l'escultura

La llarga trajectòria escultòrica de Salvador Juanpere està marcada per fortes interrogacions sobre la raó de ser de l'escultura, que combina amb un gran respecte pels escultors agosarats que l'han precedit, dels quals n'extreu pensaments, comparteix idees sobre quin seria l'origen de la forma i especula amb ells, amb filòsofs i escriptors sobre les complexitats d'aquest ofici. Amb l'objectiu de relativitzar la pretesa genialitat del quefer artístic, ha traçat un mapa conceptual de tot allò que l'envolta i fa aparèixer un interessant món subjacent al fet escultòric, que deixa de ser secundari per crear-ne imatges poètiques. Juanpere aconsegueix donar categoria escultòrica tant als suports matèrics com als conceptuals en tractar-los com a subjectes representables. El treball de Juanpere és un elogi permanent a la dualitat, intel·lectual i processual, intrínseca a la feina de taller.

Aquesta exposició posa l'accent en l'acte iniciàtic, de confluències indefinibles, que té a veure amb la disposició a crear i les seves problemàtiques inherents. En l'obra *De massa unde fuit plasmatus Adam (1238)* l'artista ens recorda que la forma més primigènia per a qualsevol creador és el motllo de la pròpia mà. En l'obra *Et requievit die septimo*, concebuda fa quasi tres dècades, la mitologia religiosa dels sis dies de la creació i el setè per a descansar es fon amb cadascun dels sis elements (els *quarks*, elements bàsics de tota matèria observats en els túnels d'acceleració de partícules), tot suggerint que els noms posats pels científics podrien haver marcat, dia a dia, el guió de la creació, en un intent de fer-nos notar el vessant espiritual de la ciència.

La instal·lació inèdita feta per a aquesta exposició amb catorze pedres de la pròpia

muntanya de Montserrat, *Aquell que talla escultures no fa sinó accelerar l'esbocinament de les muntanyes*, evoca unes paraules que Marguerite Yourcenar posa en boca de l'escultor renaixentista Miquel Àngel. La mirada de Juanpere sobre la serralada de Montserrat no podia quedar aliena a les seves freqüents disquisicions i sobre la doble condició destructiva-constructiva respecte a la natura que conté l'acte de la creació. Les plaques d'acer amb la frase explícita s'incrusten dins mateix de cada pedra; sembla que serren la muntanya en un curiós joc metalingüístic amb la denominació *mont-serrat* i, sobretot, apellen a la idea de posar la primera falca i obrir la pedra per abordar l'acció creadora.

El procés creatiu en si mateix comporta un debat permanent entre desitjos i renúncies, reptes i fracassos, empaties i solitud viscuts per l'artista. L'obra *Berufung* (que significa "crida" o "vocació", tant religiosa com artística), reproduceix fidelment cinc vegades la pedra que la coneguda escultura del *David* de Bernini té ben visible a la mà. Segons la Bíblia, en portava cinc en un sarró per enfrontar-se al gegant, a qui va vèncer al primer intent. Aquestes minúscules peces de marbre, com Juanpere explica, "evoquen una reserva disponible de projectils, posats a l'abast per ser llençats". Simbolitzen l'actitud exemplar de superació i la possibilitat d'*encertar*, de vegades contra tot pronòstic.

Una doble consciència ontològica plana des de sempre en el treball de Salvador Juanpere. Per una banda, referida a la matèria. La finca del camp tarragoní on desenvolupa el seu treball artístic, al peu de la imponent serra de la Mussara, on té les arrels familiars, li ha llegat una especial creença en la força tellúrica del territori, d'on emana una vena tàctil vincula-

da a una forta intimació amb les pedres. Una segona consciència ontològica el lliga estretament a la història de l'art. En l'obra *Furts (Puso Dios en el mundo la belleza para que fuera robada)*, extreta d'Ortega y Gasset, Juanpere desplaça el sentit de la bellesa dels antics cànons estètics a les noves relacions amb materials aportades per artistes com Penone, Tàpies, Cragg, Buren, Laib o Beuys. Cada capsa conté un element escultòric específic junt al nom del seu autor, escrit en minúscula per manifestar que allò que semblen furts, objectes apropiats de cada escultor, en realitat són més aviat llavors que poden haver germinat en ell. Els escultors amb qui comparteix complicitats, com diu el propi artista, "proveeixen el món de possibilitats latents que vaguen com una pols".

Als inicis de la seva carrera artística apareix l'interès per Caravaggio, a qui ja va retre homenatge en una pintura de 1977. En aquesta exposició reprèn aquest interès amb una referència a la pintura *Sant Jeroni penitent* del Museu de Montserrat. Juanpere extreu de la foscor barroca l'esquema essencial de la imat-

ge amb un petit dibuix transferit al bell mig d'un fons blanc impollut de la mida de la famosa pintura. Als peus del dibuix, una espasa emergint d'un gran bloc de marbre porta la inscripció *Nec Spe Nec Metu* ("sense esperança, sense por"), un lema d'Isabella d'Este que Caravaggio va fer seu i que dona nom a l'obra. Juanpere mira l'home en petit que hi ha darre les grans figures del passat. De Sant Jeroni posa èmfasi en les mans sàvies solcades pel treball al sol, com serien les d'un pagès, i en els dos cranis com a recipients de vida i mort de les idees. Del gran pintor barroc en rescata una eina personal, més mundana: l'espasa que Caravaggio usava per defensar-se en les múltiples contingències de la vida quotidiana. A l'entendre de Juanpere, la frase inscrita en la fulla de l'espasa "encoratja a encarar causes difícils, malgrat que cada home és un petit àtom dins l'univers".

Teresa Blanch

Comissària de l'exposició

Salvador Juanpere

Vilaplana (Tarragona), 17 d'abril de 1953. S'inicia com a dibuixant i pintor a Reus, fent la seva primera exposició el 1976 al Centre de Lectura. Estudia a la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, on es doctora el 2003 i on ha exercit com a professor d'Escultura durant vint anys fins al 2018, compartint docència amb l'escola Massana fins al 2005. Pertany a la generació d'escultors que irromp amb força a l'escena catalana als anys vuitanta, donant un gir a l'escultura primer amb materials directament extrets del medi natural confrontats a materials sintètics (*Vestigis*, Espai 10, Fundació Miró, 1980) i, més endavant, amb fusta, pedra i fosa evocant formes vegetals o fòssils. El 1992 installa l'escultura pública *Columna rostrata* a Terrassa i el 1994, *Nucli* a Reus. L'any 1996 fa l'exposició individual *Paradigma+* al Palau de la Virreina de Barcelona i el 2002 guanya el XXXI Premi Julio Antonio d'Escultura al Museu d'Art Modern de Tarragona (MAMT), amb l'obra

Teoria de... El 2003 installa l'escultura *Beyond* al parc d'escultures de Gyeonggi (Corea del Sud); el 2005, l'escultura *135 Vectors* al Parlament d'Edimburg, i el mateix any guanya el Premi d'Escultura de la Fundació Vila Casas. El 2008 realitza la instal·lació *Viatge global, viatge local, viatge personal* per a l'estació de Roquetes dins el projecte *Art públic al Metro de Barcelona* i el 2011 presenta l'exposició *Tributum* a la RAER de Roma. Els seus treballs han pres un fort registre conceptual i s'interessen pel metallenguatge poètic de l'escultura i la seva reflexió instrumental i processual. Des de l'any 1980 ha realitzat quaranta exposicions individuals i ha participat en un gran nombre de collectives. Té obra a diverses colleccions públiques i privades, com l'Art Triangle Collection de Nova York, la Fundació Suñol, la Fundació "la Caixa", el Parlament d'Edimburg, el Macba, la Fundació Vila Casas o el MAMT.